

ZAKON

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ENERGETICI

Član 1.

U Zakonu o energetici („Službeni glasnik RS” , br. 145/14, 95/18 – dr. zakon, 40/21 i 35/23 – dr. zakon) posle člana 64. dodaju se nazivi članova i čl. 64a-64i koji glase:

„Republička komisija za energetske mreže

Član 64a

Republička komisija za energetske mreže (u daljem tekstu: Republička komisija) je samostalan i nezavisan organ Republike Srbije, za kontrolu operatora prenosnog sistema električne energije i operatora transportnog sistema prirodnog gasa čiji je osnivač Republika Srbija, koji obavljaju delatnost prenosa i upravljanja prenosnim sistemom električne energije, odnosno transporta prirodnog gasa i upravljanja transportnim sistemom za prirodni gas, kao delatnosti od opšteg interesa u skladu sa ovim zakonom.

Republička komisija ima status pravnog lica.

Sedište Republičke komisije je u Beogradu.

Republička komisija ima pečat, u skladu sa zakonom.

Sredstva za rad Republičke komisije obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, u okviru posebnog budžetskog razdela.

Nadležnost Republičke komisije

Član 64b

U okviru svojih nadležnosti Republička komisija:

1) predlaže Narodnoj skupštini Strategiju razvoja i upravljanja operatora iz člana 64a ovog zakona (u daljem tekstu: Strategija) sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije;

2) utvrđuje opšte godišnje ciljeve operatora iz člana 64a ovog zakona, kojima se utvrđuju godišnji ciljevi operatora sa merama i uputstvima za njihovo ostvarivanje, a na osnovu kojih operatori iz člana 64a ovog zakona definišu i razrađuju posebne ciljeve sa ključnim pokazateljima učinka i identifikuju rizike za ostvarenje tih ciljeva;

3) utvrđuje sadržinu, izradu, rokove i način dostavljanja srednjoročnog plana poslovanja, godišnjeg plana poslovanja, periodičnog izveštaja o poslovanju, kao i drugih podataka o poslovanju;

4) daje saglasnost na srednjoročni i godišnji plan poslovanja iz tačke 3) ovog stava;

5) izrađuje Godišnji izveštaj o ostvarivanju opštih godišnjih ciljeva iz tačke 2) ovog stava (u daljem tekstu: Izveštaj);

6) donosi akt o kriterijumima za definisanje zarada, odnosno naknada za organe društva;

7) imenuje i razrešava predstavnika Republike Srbije u skupštini operatora iz člana 64a ovog zakona;

8) daje saglasnost na akte operatora iz člana 64a ovog zakona, i to:

(1) osnivački akt, odnosno statut, izmene i dopune statuta, odnosno osnivačkog akta;

(2) akt o promeni pravne forme i statusnoj promeni;

(3) akt o ulaganju kapitala u skladu sa zakonom kojim se uređuje položaj privrednih društava;

(4) akt o sticanju, prodaji, davanju u zakup, zalaganju ili drugom raspolaganju imovinom velike vrednosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje položaj privrednih društava;

(5) druge odluke, u skladu sa osnivačkim aktom odnosno statutom operatora;

9) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom.

Ulaganjem kapitala iz stava 1. tačka 8) podtačka (3) ovog člana, smatra se osnivanje drugog pravnog lica, kao i sticanje udela i akcija u drugim pravnim licima.

Imovinom velike vrednosti iz stava 1. tačka 8) podtačka (4) ovog člana, smatra se imovina čija nabavna i/ili prodajna i/ili tržišna vrednost u momentu donošenja akta predstavlja 10% ili više od knjigovodstvene vrednosti ukupne imovine operatora iz člana 64a ovog zakona iskazane u poslednjem godišnjem bilansu stanja.

Operatori iz člana 64a ovog zakona, najkasnije do 1. avgusta tekuće godine dostavljaju Republičkoj komisiji predloge za izradu opštih godišnjih ciljeva iz stava 1. tačka 2) ovog člana.

Organi operatora iz člana 64a ovog zakona odgovorni su za realizaciju posebnih ciljeva iz stava 1. tačka 2) ovog člana.

Sastav i izbor Republičke komisije

Član 64v

Republička komisija ima predsednika i četiri člana.

Narodna skupština bira i razrešava predsednika i članove Republičke komisije na predlog odbora Narodne skupštine nadležnog za energetiku (u daljem tekstu: nadležni odbor).

Predsednik i članovi Republičke komisije biraju se na period od pet godina.

Nadležni odbor pokreće postupak za utvrđivanje predloga za izbor predsednika i članova Republičke komisije najkasnije šest meseci pre isteka njihovog mandata, a postupak izbora se okončava najkasnije mesec dana pre isteka mandata.

Prilikom izbora predsednik i članovi Republičke komisije potpisuju izjavu da nisu u sukobu interesa u smislu vršenja direktne ili indirektno kontrole nad operatorom koji obavlja delatnost proizvodnje i snabdevanja električnom energijom, odnosno prirodnim gasom.

Predsednik Republičke komisije

Član 64g

Predsednik Republičke komisije predstavlja Republičku komisiju, rukovodi njenim radom i obavlja druge poslove u skladu sa zakonom.

U odsustvu predsednika Republičke komisije, Republičku komisiju predstavlja zamenik predsednika Republičke komisije, kojeg iz reda članova imenuje predsednik Republičke komisije.

Uslovi za izbor

Član 64d

Za predsjednika Republičke komisije može biti birano lice koje ima stečeno visoko obrazovanje iz naučne oblasti pravne, ekonomske, tehničke ili tehnološke nauke, na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), odnosno visoko obrazovanje koje je zakonom izjednačeno sa akademskim nazivom master na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine, koje ima radno iskustvo od najmanje pet godina u oblasti energetike.

Za člana Republičke komisije može da bude birano lice koje ima stečeno visoko obrazovanje iz naučne oblasti pravne, ekonomske, tehničke ili tehnološke nauke, na studijama drugog stepena (diplomske akademske studije - master, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), odnosno visoko obrazovanje koje je zakonom izjednačeno sa akademskim nazivom master na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine, koje ima radno iskustvo od najmanje tri godine u oblasti energetike.

Predsednik, odnosno član Republičke komisije ne može da obavlja drugu javnu funkciju, niti obavlja bilo koju drugu funkciju, službu, posao, dužnost ili aktivnost, koja bi mogla da utiče na njegovu samostalnost u radu i postupanju ili koja bi umanjivala njegov ugled ili ugled funkcije predsednika, odnosno člana Republičke komisije.

Predsednik, odnosno član Republičke komisije ne može da obavlja drugu funkciju kojom bi vršio direktnu ili indirektnu kontrolu nad operatorom koji obavlja delatnost proizvodnje i snabdevanja električnom energijom, odnosno prirodnim gasom.

Plate predsednika i članova Republičke komisije

Član 64đ

Predsednik Republičke komisije ima pravo na osnovnu platu koja se određuje u visini osnovne plate državnog službenika na položaju koji je svrstan u drugu grupu položaja.

Član Republičke komisije ima pravo na osnovnu platu koja se određuje u visini osnovne plate državnog službenika na položaju koji je svrstan u treću grupu položaja.

Služba Republičke komisije

Član 64e

Republička komisija ima službu koja vrši stručne, opšte-pravne, finansijsko-materijalne i administrativno-tehničke poslove koji su potrebni za rad Republičke komisije.

Službom rukovodi sekretar, koga imenuje i razrešava predsednik Republičke komisije.

Za sekretara Republičke komisije može da bude imenovano lice koje ima stečeno visoko obrazovanje iz naučne oblasti pravne nauke, na studijama drugog stepena, odnosno visoko obrazovanje koje je zakonom izjednačeno sa akademskim nazivom master na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine i koje ima najmanje pet godina radnog iskustva u pravnoj struci.

Sekretar Republičke komisije ima pravo na osnovnu platu koja se određuje u visini osnovne plate državnog službenika na položaju koji je svrstan u petu grupu položaja.

Na sekretara i zaposlene u službi primenjuju se propisi koji uređuju radne odnose u državnim organima.

Na sekretara i zaposlene u službi shodno se primenjuju odredbe člana 64d stav 3. ovog zakona.

Unutrašnje uređenje i sistematizaciju radnih mesta u Službi uređuje Republička komisija, uz saglasnost nadležnog odbora Narodne skupštine.

Prestanak mandata predsednika i članova Republičke komisije

Član 64ž

Predsedniku i članovima Republičke komisije mandat prestaje danom isteka mandata, podnošenjem ostavke, ako ispuni zakonom propisane opšte uslove za starosnu penziju, ako zbog bolesti postane trajno nesposoban da obavlja funkciju ili razrešenjem.

Razlozi za razrešenje predsednika ili članova Republičke komisije su:

- 1) ako je osuđen za krivično delo na безусловnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest meseci i ako ga delo za koje je osuđen čini nedostojnim za vršenje funkcije;
- 2) ako je osuđen za krivično delo u vezi sa kršenjem ovog zakona;
- 3) ako nesavesnim postupanjem naruši ugled Republičke komisije;
- 4) ako je utvrđen gubitak radne sposobnosti;
- 5) ako se utvrdi da ne ispunjava uslove za izbor;
- 6) ako podnese ostavku i
- 7) istek perioda na koji je izabran.

Nadležni odbor podnosi Narodnoj skupštini obrazloženi predlog za razrešenje predsednika ili člana Republičke komisije sa dokazima za njegovo razrešenje, ukoliko utvrdi da su ispunjeni uslovi iz stava 2. ovog člana.

Predsedniku, odnosno članu Republičke komisije mora da se omogući da se u Narodnoj skupštini izjasni o razlozima za njegovo razrešenje.

Predsednik, odnosno član Republičke komisije u odnosu na kojeg postoji razlog za razrešenje iz stava 2. tač. 1)-6) ovog člana prestaje da obavlja funkciju sa danom nastanka razloga za razrešenje.

U slučaju iz stava 5. ovog člana, funkciju predsednika vrši zamenik predsednika do izbora novog predsednika.

Ako postoje razlozi za razrešenje predsednika, odnosno člana Republičke komisije iz stava 2. tač. 1)-6) ovog člana, novi predsednik, odnosno član Republičke komisije bira se u roku od 90 dana od dana nastanka razloga za razrešenje.

Predsednik, odnosno član Republičke komisije u odnosu na kojeg postoji razlog razrešenja iz stava 2. tačka 7) ovog člana, obavlja funkciju do razrešenja, odnosno izbora novog predsednika ili člana Republičke komisije.

Član 64z

Način organizacije rada Republičke komisije bliže se uređuje poslovníkom o radu.

Odgovornost za rad i izveštavanje

Član 64i

Republička komisija za svoj rad odgovara Narodnoj skupštini.

Republička komisija izrađuje Izveštaj i Godišnji izveštaj o svom radu i dostavlja ih Narodnoj skupštini radi usvajanja, najkasnije do 1. oktobra tekuće godine za prethodnu godinu.

Akt iz člana 64b stav 1. tačka 6) ovog zakona, Republička komisija donosi uz saglasnost nadležnog odbora Narodne skupštine.

Na zahtev nadležnog odbora Narodne skupštine, Republička komisija je dužna da dostavi izveštaj i za period kraći od jedne godine.”.

Član 2.

Član 99. menja se i glasi:

„Član 99.

Predstavnik Republike Srbije u skupštini energetskog subjekta koji obavlja delatnost prenosa i upravljanja prenosnim sistemom električne energije, imenuje se u skladu sa članom 64b ovog zakona.

Predstavnik Republike Srbije u skupštini energetskog subjekta iz stava 1. ovog člana, mora ispunjavati najmanje sledeće uslove:

1) da ima stečeno visoko obrazovanje na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine, odnosno na osnovnim akademskim studijama u obimu od najmanje 240 ESPB bodova, master akademskim studijama, master strukovnim studijama, specijalističkim akademskim studijama ili specijalističkim strukovnim studijama;

2) da ima najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima za koje se zahteva visoko obrazovanje iz tačke 1) ovog stava;

3) da nije osuđivano na kaznu zatvora od najmanje šest meseci;

4) da se protiv lica ne vodi krivični postupak;

5) da poznaje oblast korporativnog upravljanja;

6) da nije u sukobu interesa, u skladu s posebnim propisima koji uređuju sprečavanje sukoba interesa.

Predstavnik Republike Srbije u skupštini energetskog subjekta koji obavlja delatnost proizvodnja električne energije, snabdevanje električnom energijom, a čiji je osnivač Republika Srbija, je ministar nadležan za poslove energetike.”.

Član 3.

U članu 109. stav 1. tačka 47), tačka se zamenjuje tačkom i zapetom.

Posle tačke 47) dodaju se tač. 48) i 49), koje glase:

„48) na osnovu opštih godišnjih ciljeva iz člana 64b stav 1. tačka 2) ovog zakona, definiše i razradi posebne ciljeve sa ključnim pokazateljima učinka i identifikuje rizike za ostvarenje tih ciljeva;

49) dostavi Republičkoj komisiji radi davanja saglasnosti dokumenta iz člana 64b stav 1. tačka 4) ovog zakona.”.

Član 4.

U članu 225. stav 4. briše se.

Posle dosadašnjeg stava 5. koji postaje stav 4. dodaju se st. 5, 6. i 7. koji glase:

„Predstavnik Republike Srbije u skupštini energetskog subjekta koji obavlja delatnost transporta prirodnog gasa i upravljanja transportnim sistemom za prirodni gas, imenuje se u skladu sa članom 64b ovog zakona.

Predstavnik Republike Srbije u skupštini energetskog subjekta iz stava 1. ovog člana, mora ispunjavati najmanje uslove propisane u članu 99. stav 2. ovog zakona.

Predstavnik Republike Srbije u skupštini energetskog subjekta koji obavlja delatnost snabdevanje prirodnim gasom, a čiji je osnivač Republika Srbija, je ministar nadležan za poslove energetike.”.

Član 5.

U članu 248. posle stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Operator transportnog sistema prirodnog gasa čiji je osnivač Republika Srbija, dužan je i da:

1) na osnovu opštih godišnjih ciljeva iz člana 64b stav 1. tačka 2) ovog zakona definiše i razradi posebne ciljeve sa ključnim pokazateljima učinka i identifikuje rizike za ostvarenje tih ciljeva;

2) dostavi Republičkoj komisiji radi davanja saglasnosti dokumenta iz člana 64b stav 1. tačka 4) ovog zakona.”.

Dosadašnji stav 2. postaje stav 3.

Član 6.

Republička komisija počinje sa radom danom početka primene ovog zakona.

Operatori iz člana 1. ovog zakona nastavljaju poslovanje u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava.

Operatori iz člana 1. ovog zakona uskladiće osnivačka akta sa odredbama ovog zakona i zakona kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava, u roku od 60 dana od dana početka rada Republičke komisije.

Operatori iz člana 1. ovog zakona dužni su da svoja opšta akta usaglase sa ovim zakonom i osnivačkim aktom, u roku od 90 dana od dana početka rada Republičke komisije.

Predsednik i članovi skupštine operatora iz člana 1. ovog zakona imenovani u skladu sa odredbama važećih zakona, vršiče funkciju predsednika i članova skupštine, odnosno predstavnika osnivača u skupštini operatora iz člana 1. ovog zakona, do imenovanja novih, u skladu sa ovim zakonom.

Direktori operatora iz člana 1. ovog zakona imenovani u skladu sa odredbama važećih zakona, vršiče funkciju direktora operatora iz člana 1. ovog zakona, do isteka mandata, na koji su imenovani.

Danom početka primene ovog zakona prestaje da se primenjuje član 4. stav 1. Zakona o ministarstvima („Službeni glasnik RS”, br. 128/20 i 116/22), u delu koji se odnosi na određivanje strateških ciljeva, unapređenje rada i poslovanja, nadzor i pripremu predloga akata o imenovanju i razrešenju organa upravljanja i zastupnika kapitala u privrednim društvima i drugim oblicima organizovanja za obavljanje delatnosti sa državnim kapitalom, za društva koja obavljaju delatnost prenosa električne energije, odnosno transporta i upravljanje transportnim sistemom za prirodni gas.

Danom početka primene ovog zakona prestaju da se primenjuju odredbe Zakona o javnim preduzećima („Službeni glasnik RS”, br. 15/16 i 88/19) na operatore iz člana 1. ovog zakona.

Član 7.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje od 1. novembra 2023. godine.